

Q&A Webinar HDAB-NL en Datakwaliteit

29 juni 2026

1. Wat is de definitie van een dataset?

Vraag Wat is de definitie van een dataset?

Antwoord Er is momenteel geen sluitende definitie. De EHDS-verordening bevat wel een definitie, maar die biedt volgens de sprekers nog onvoldoende houvast. Het vraagstuk speelt al bij metadataregistratie: organisaties moeten bepalen wat zij als dataset beschouwen. Verdere uitwerking en richtlijnen worden nog verwacht.

In de verordening (p.33 NL versie) "dataset": een gestructureerde verzameling van elektronische gezondheidsgegevens.

2. Waarom zijn QUANTUM, EMA, NORA en andere raamwerken vergeleken?

Vraag Waarom kijken naar meerdere raamwerken als de HDAB mogelijk alleen met QUANTUM te maken krijgt?

Antwoord Omdat nog niet definitief vaststaat welk raamwerk Europees verplicht wordt. QUANTUM ligt voor de hand omdat het specifiek ontwikkeld is voor de EHDS, maar de vergelijking helpt organisaties begrijpen hoe verschillende raamwerken, kwaliteitsdimensies en definities zich tot elkaar verhouden.

3. Is de QUANTUM-tool niet een geval van "de slager keurt zijn eigen vlees"?

Vraag Als de datahouder zelf het label invult, is dat geen risico?

Antwoord De datahouder moet het label inderdaad zelf invullen, omdat alleen de datahouder voldoende kennis van de dataset heeft. Wel heeft de toekomstige HDAB het recht om een label in te trekken als blijkt dat het niet overeenkomt met de werkelijke situatie.

4. Hoeveel tijd kost het invullen van een kwaliteitslabel?

Vraag Wat is de verwachte tijdsinvestering per dataset?

Antwoord Uit de testen bleek ongeveer 1 tot 1,5 uur per dataset. De eerste keer kost meer tijd omdat organisaties moeten wennen aan de definities en terminologie. De benodigde tijd hangt ook af van de volwassenheid van de organisatie op het gebied van datakwaliteit. Ondersteuning door een expert op het gebied van datakwaliteit versnelt het vergemakkelijkt het proces.

5. Hoe voorkom je dat het maturity model alleen een compliance-oefening wordt?

Vraag Wordt nagedacht over structurele verbetering van datakwaliteitsprocessen?

Antwoord Ja. De volwassenheidsvragen richten zich juist op governance, processen en kwaliteitsmanagement. Het model kijkt niet alleen naar datasets, maar ook naar de manier waarop organisaties datakwaliteit structureel organiseren.

6. Hoe actueel moet een kwaliteitslabel zijn?

Vraag Hoe vaak moet een label worden bijgewerkt?

Antwoord Dat is nog niet vastgelegd. De EHDS verplicht op dit moment wel dat metadata minimaal jaarlijks worden gecontroleerd. Voor kwaliteitslabels is nog niet bepaald hoe vaak actualisatie verplicht wordt.

7. Wat gebeurt er als een organisatie overal de laagste score invult?

Vraag Kun je eenvoudig overal een lage score geven?

Antwoord Dat zou kunnen, maar het label moet een realistische beschrijving van de dataset geven. De HDAB kan om inzage van de documentatie vragen. Als de score niet correct is, kan de HDAB het label intrekken.

8. Waar kan ik de QUANTUM-tool vinden?

Vraag Is de datakwaliteit- en bruikbaarheidslabeltool van QUANTUM beschikbaar?

Antwoord De webversie is nog niet publiek beschikbaar. Wel zijn documentatie en een Docker-versie beschikbaar via de QUANTUM-publicaties op Zenodo (<https://zenodo.org/communities/quantumproject>) en GitHub.

9. Is het haalbaar om voor iedere dataset jaarlijks een kwaliteitslabel bij te houden?

Vraag Leidt dit niet tot een grote administratieve last voor datahouders?

Antwoord Dit punt werd nadrukkelijk benoemd. De sprekers erkennen dat de tijdsinvestering aanzienlijk kan zijn. Mogelijk kunnen organisatiebrede onderdelen centraal worden ingevuld, terwijl dataset-specifieke onderdelen apart worden bijgehouden. Feedback hierover wordt ook teruggekoppeld aan betrokken partijen.

10. Waarom moet bijvoorbeeld Population Coverage onderdeel zijn van het label?

Vraag Moet dat niet pas worden beoordeeld tijdens het onderzoek zelf?

Antwoord Dat argument werd ingebracht, maar dergelijke elementen zijn expliciet opgenomen in de EHDS-vereisten. Het label moet daarom informatie bevatten over dit soort kenmerken van datasets.

11. Kan het kwaliteitslabel zelf in de toekomst worden aangepast?

Vraag Kunnen definities en onderdelen van het label veranderen?

Antwoord Ja. Binnen de EHDS is governance ingericht via een EHDS Board die wijzigingen kan beoordelen en goedkeuren. Ook QUANTUM heeft inmiddels meerdere versies van het model ontwikkeld.

12. Is de vragenlijst geschikt voor real-time en samengestelde datasets?

Vraag Past het model ook bij actuele databronnen voor beleid, toezicht en zorginkoop?

Antwoord Ja, maar dergelijke datasets kunnen op sommige onderdelen anders scoren. Het kwaliteitslabel beschrijft algemene kenmerken van de dataset. Voor het beoordelen van geschiktheid voor een specifiek doel ("fit for purpose") wordt aanvullend gedacht aan gebruikersfeedback en evaluaties van daadwerkelijk gebruik.

13. Kun je meerdere datasetlabels per organisatie hebben?

Vraag Kan één organisatie meerdere labels hebben?

Antwoord Ja. Grote organisaties kunnen honderden of duizenden datasets hebben. Elke dataset kan een eigen kwaliteitslabel hebben. Het volwassenheidslabel kan daarnaast op organisatie- of afdelingsniveau worden ingevuld.

14. Wie moet het kwaliteitslabel invullen?

Vraag Kan één persoon dit doen?

Antwoord Meestal niet. Voor het invullen zijn vaak verschillende disciplines nodig, zoals dataspecialisten, proceseigenaren, kwaliteitsmedewerkers en inhoudelijke experts.

15. Wordt het aanmelden van datasets straks verplicht?

Antwoord Het label wordt verplicht voor datasets waarbij de verzameling publiek gefinancierd was. De exacte betekenis van 'publiek gefinancierd' wordt op dit moment nog onderzocht.

16. Wordt ook ergens geduid voor welk gebruiksdoel een dataset is opgesteld?

Antwoord Dit kan in de metadata worden opgenomen, of in de provenance in het datakwaliteitslabel. Daarnaast heeft QUANTUM [een voorstel](#) gedaan voor een fit-for-purpose systeem waarbij een 'rating' door de datagebruiker kan worden achtergelaten over hoe goed de data geschikt was voor een bepaald doel.

17. Wordt er over nagedacht hoe datahouders geïncentiveerd worden om hun datakwaliteit te borgen?

Antwoord De Nederlandse HDAB zal het creëren en toevoegen van een kwaliteitslabel en het verbeteren van datakwaliteit door de datahouder en het gebruik van het label door een datagebruiker ondersteunen. Het is niet bekend hoe de HDAB verdere activiteiten tbv borging van de datakwaliteit zal bevorderen.

18. Hoe kunnen we meepraten over labelen over datakwaliteit?

Antwoord Het EU-comitologieproces, waarin de uitvoeringshandeling over datakwaliteit wordt voorbereid, is een besloten proces. Echter, er komt voordat deze definitief wordt wel een internetconsultatie waarin iedereen kan reageren. Zie voor die van metadata: [European Health Data Space – dataset descriptions](#). Vervolgens besluit de Europese commissie en wordt de uitvoeringshandeling in maart 2027 van kracht. Tijdens het [HDAB-NL event van 21 september](#) organiseren we twee sessies waarin we verder praten over het datakwaliteitslabel.

Belangrijkste conclusie van het webinar

De grootste uitdaging ligt niet in de tool zelf, maar in het **eenduidig interpreteren van datakwaliteitsdimensies**, het **definiëren van datasets**, en het **organiseren van governance rond metadata en datakwaliteit**. Organisaties doen er goed aan zich hier ruim vóór 2029 al op voor te bereiden, aangezien voor publiek gefinancierde data een kwaliteitslabel verplicht moet worden toegevoegd aan de metadata.